

Strömstarehäckningar i Blekinge åren 1991-2010

Ivar Tägtström

Holkuppsättning

Fram till 1990 fanns 7-8 kända häckningsplatser i Blekinge (bobygge inräknat). I dag 20 år senare är antalet kända platser 69 av vilka 58 är platser där ägg eller ungar påträffats. Det ökande antalet häckningar skall i första hand tillskrivas holkuppsättning. Ett fåtal holkar med tveksam design fanns uppsatta i östra delen redan innan 1991, i västra och mellersta delarna var det holkfritt.

Omfattande holkuppsättning tog nu sin början och holkarna tillverkades i ett material av vattenbaserad plywood (plyfa) med måtten 20x20x18 cm med öppen framsida och med en 4cm hög tröskel. År 1995 fanns ett 60-tal holkar uppsatta och 1998 var holkuppsättningen fullt utbyggd med 95 platser i Blekinge.

Med hjälp av slagborrmaskin och elaggregat sattes holkar upp under broar konstruerade av cementrör eller gjutna kulvertar, men även stensatta broar samt under kvarn- och sågbyggnader. Holkarna placerades alltid över strömmande vatten, så predationsfritt som möjligt och med den öppna sidan riktad nedströms om möjlighet fanns.

Holkarna har visat sig vara mycket attraktiva för strömstarna. Som exempel kan nämnas att av 22 aktiva häckningar år 2000 var 21 i holkar.

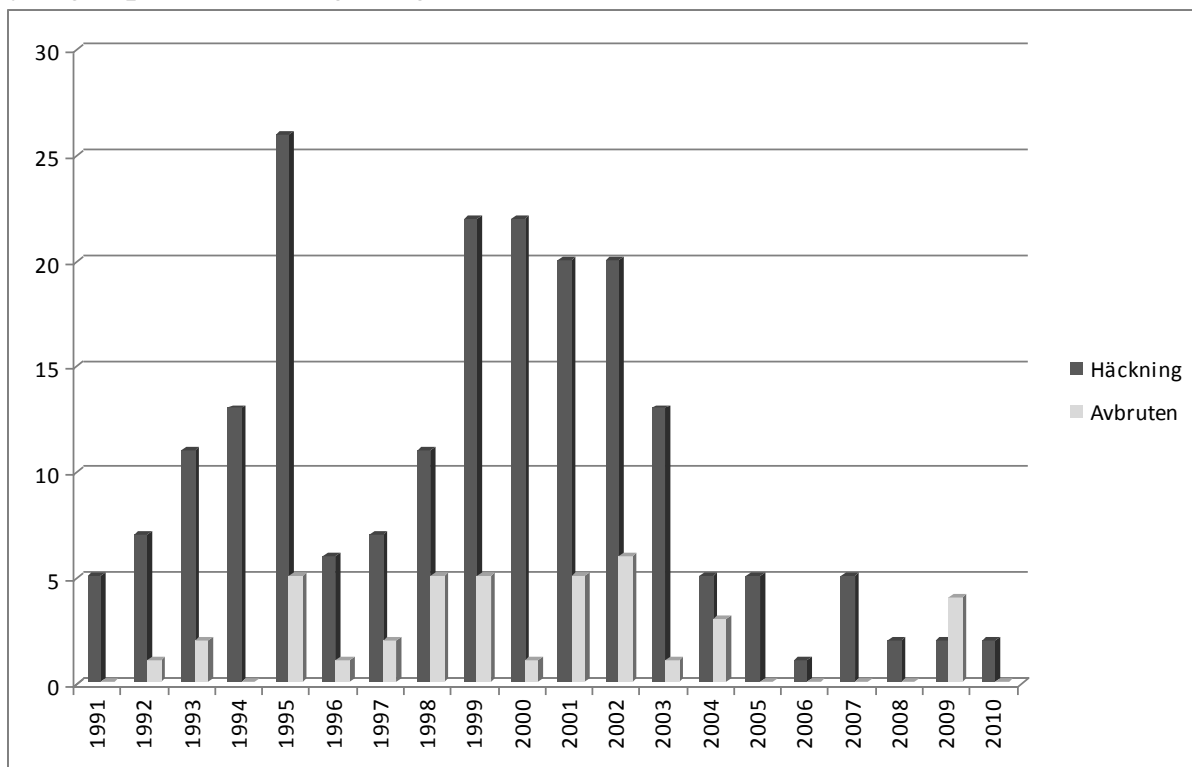
Strömstare. Alltidhult i november 2009. Foto: Monica Malmberg.

Övernattningsrör

I mitten av 1990-talet tillverkades sk övernattningsrör av 6 tums VVS-rör. Röret som är av plast har kapats till en längd av 17-18cm och där ena ändan täppts till. För att kamouflera röret har det sprayats grått. Ett drygt 100-tals rör finns uppsatta under broar och de har visat sig ha en magnetdragande effekt.

Uppgång och fall

Antalet häckningar ökade successivt i takt med holkuppsättningen fram till rekordåret 1995. Vintern 95-96 blev inte den bästa för strömstarna med mycket snö och kyla. Långsamt ökade häckningsantalet igen för att nå sin kulmen kring sekelskiftet och 2000-talets början. Nu började man tala om en ny sydlig population. Så hände plötsligt något! Under 2004 konstaterades endast fem aktiva häckningar. En summa som senare inte överstigits under de senaste sex åren. Se figur 1. Att endast en häckning påbörjades 2006 får tillskrivas den kalla vintern och våren. Fyra kalla ägg påträffades den 11 maj, som tecken på att häckningen misslyckats. Två häckningar per år de tre senaste åren talar sitt tydliga språk. Man frågar sig, vad är det som händer?

Figur 1. Strömstarehäckningar i Blekinge 1991-2010.

Iakttagelser i Bräkneån

Den mest frekventa ån är Bräkneån med 56 häckningar under dessa 20 år. Under rekordåret 1995 påträffades åtta häckningar av vilka ett par producerade två kullar, 5 + 5 ungar. Något som är högst ovanligt. Innan första kullen var utflugnen påbörjades ett nytt bobygge strax intill.

En annan ovanlig upplevelse noterades redan -91 då jag besökte en kraftigt forsande sträcka vid en träbro över Bräkneån söder om Strångamåla. Under bron fanns tre årsbyggda bon uppradade intill varandra på en I-balk. En ”radhuslägenhet” där honan inte kunnat bestämma sig i vilken av bona äggkullen skulle läggas. Hon värpte i alla tre med fördelningen 3-2-3 ägg. Trots detta bryderi hade hon sinnesnärvaro att ruva ut äggen i ett av bona, det högra.

Under hösten kontrollerades hon av strömstaremärkare vid Blankaholm syd Västervik. Året efter var hon tillbaka och häckade i det påbättrade högra boet. Denna gång bestod kullen av 6 ungar. Det vänstra och mellersta boet var nu ganska raserade.

Kommunvisa häckningsresultat

Ronneby kommun toppar med 90 häckningar, mycket tack vare Bräkneån. Men även Listerbyån och Vierydsån bidrar med sammanlagt 33. Själva Ronnebyån står för endast en häckning och den dessutom i ett biflöde till ån.

God tvåa är **Karlshamns** kommun med 52 häckningar och där Mörrumsån bildar kommungräns med Olofström. Här delar Mieån med Åryd-Hällaryd och Halsjöbygden flest antal häckningar, 21 stycken. Mörrumsån som här inräknats i Karlshamn är inget häckningsparadis för strömstarar. Endast tio påträffade under perioden.

I **Karlskrona** kommun med sina 37 påträffade häckningar är Nättrabyån den klart dominerande med 28 stycken. I Lyckebyån och dess tillflöden endast 6 häckningar.

Tills sist **Olofströms** kommun med Farabolsån, Snöflebodaån, Vilshultsån, Alltidshultsån, Holjeån samt Orlundsåarna. Tio häckningar i de förstnämnda fem åarna. I de två Orlundsåarna har 16 häckningar påträffats av vilka 15 i Östra Orlundsån. Sammanlagt således 26 häckningar.

I **Sölvesborgs** kommun känner jag inte till någon häckning.

Detta ger en summa av 205 aktiva häckningar i Blekinge under 20-årsperioden. Under dessa år har 744 boungar ringmärkts i 185 kullar. Medeltal 4,02 ungar per kull.

Ivar Tägtström, Djäknemåla, 371 93 Karlskrona